

UNKARIN UUTISET

Magyar Hírek 1/2022

Tampereen Suomi-Unkari Seura ry:n jäsenlehti

32. vuosikerta

UNKARIN UUTISET

Magyar Hírek 1/2022

SISÄLLYS

Puheenjohtajan palsta	3
Őrség – Unkarin luonto kauneimmillaan	7
Seitsemän kysymystä Brysselin sanktioista	11
Matkalla nähtyä ja koettua	15
- Vierailu Lumiaisten luona 23.9.2022	15
- Muistelo syysmatkalta	17
- Veszprém	17
- Iszkaszentgyörgyin linna	19
- Tapolca	20
Köszeg – Unkarin korulipas	21
Turul-lintu	24
Savaria ja Szombathely	26
Ajankohtaista	30
Tampereen Suomi-Unkari Seuran hallitus 2022 ...	31

KANSI: Ryhmämme Dr. László Strattmann-Batthyány
-museon parvekkeella. Oikealla oppaamme,
museologi György Pintér (Kuva Pentti Hyvönen)

Tämän numeron kuvat: Aira Björkman, Pentti Hyvönen,
Raija Kataja, Helka Lumiainen ja Tenho Takalo.

JULKAISIJA: Tampereen Suomi-Unkari Seura ry.

INTERNET: Tampereen Suomi-Unkari Seura

TOIMITUKSEN OSOITE: Lindforsinkatu 16 A 40 33720 Tampere

TOIMITUKSEN SÄHKÖPOSTI: tor.takalo@gmail.com

VASTAAVA TOIMITTAJA: Tenho Takalo

TOIMITUSNEUVOSTO: Irmeli Kniivilä, Jorma Perälä ja Helka Lumiainen

PAINOPAIKKA: Eräsalon Kirjapaino Oy

32. vuosikerta; ilmestyy painettuna kerran vuodessa

Yhdistyksen tilinumero: FI36 4503 0010 6429 10

Puheenjohtajan palsta

– sekä mietteitä syyskuun Länsi-Unkarin retkestämme

Hyvät jäsenemme ja Unkarin-ystävät!

Edellisen lehtemme ilmestymisestä on jo aikaa, mutta nyt tarkoituksenamme on taas pitkän tauon jälkeen saada lehti kaikkien jäsentemme luettavaksi. Paljon on vettä ehtinyt virrata niin Tonavassa ja Tiszassa kuin Tammerkoskessakin. Korona on määritellyt elämäämme pitkään ja nyt helmikuusta lähtien olemme eläneet myös traagisen Ukrainan sodan varjossa.

Tampereen Suomi-Unkari Seura on vuosien varrella tehnyt monta yhteistä Unkarin-matkaa. Olemme vierailleet monen monta kertaa ystävyyskaupungissamme Miskolcissa ja sen ympäristössä, kävimme kerran myös läheisen Slovakian puolella tutustumassa mm. **Kassaan**, joka nykyisin tunnetaan ehkä paremmin suomalaisien piirissä jääkiekkokaupunki Košicena.

Olemme käyneet Itä- ja Etelä-Unkarissa, keväällä 2014 vierailimme **Transilvaniassa**. Ennen koronaa teimme joka toinen vuosi ryhmämatkan jonnekin päin Unkaria, ja tämän ketjun korona sitten katkaisi. Vuonna 2018 kävimme mm. **Szegedissä**, **Békéscsabassa**, **Szarvasissa**, **Gyulassa**, **Hortobágyilla**, **Nyíregyházassa** ja päätimme retkemme **Lillafüredin** Palota-hotelliin, jossa vietimme yhteistä iltaa miskolcilaisten ystävien kanssa. Jo tuolloin viriteltiin seuraavaa retkeä: ehkä se olisi hyvä tehdä Länsi- Unkariin, jossa useimmat

jäsenemme eivät olleet kovin monissa paikassa käyneet. Alustavia suunnitelmia tehtiin jo kesälle 2020, mutta toisin kävi. Emme lähteneet Unkariin silloin emmekä vielä seuraavana kesänäkään uskaltaneet lähteä matkalle.

Jospa lähtisimme vihdoinkin jälleen Unkariin?

Kun korona vähitellen tuntui hellittävän ja monilla oli jo 3–4 koronarokotusta, aloimme pohtia, mitäpä, jos lähtisimme? Luulimme, että ryhmä jäisi pieneksi, todennäköisesti alle 10 henkilöä haluaisi mukaan. Päätettiin tehdä suunnitelmat ja ilmoittaa asiasta jäsenille, laittaa tieto Facebookiinkin ja katsoa, kuinka monia asia kiinnostaa! Kiinnostihan se: omista jäsenistä ilmoittautui mukaan 12 henkeä, ja täydennykseksi saimme vielä kolme Unkarin-ystävää Järvenpäästä ja yhden Joensuusta.

Löysin vuoden 2020 alustavat suunnitelmat ja aloin työstää sitä. Länsi- Unkarista löytyy monia historiallisia ja mielenkiintoisia kaupunkeja. Mihin moneen paikkaan mennä, mitenpäin kiertää aluetta? Kartta esiin ja suunnittelemaan! Mieleeni tulivat paikat, missä itse olen käynyt, mitkä kaupungit ovat kiinnostavia ja myös, missä mi-

nulla on tuttuja. Ystäviä löytyy mm. **Györistä**, **Zalaegerszegistä**, **Tapolcasta**, **Szombathelyistä** ja **Székesfehérvárista**, ja kaikki nämä kaupungit ovat näkemisen ja tutustumisen arvoisia! Lisäksi eräillä jäsenillämme on asuntoja sielläpäin: **Helkalla** ja **Juhanilla Bajánsenyessä** ja **Kirs-tillä** Itävallan puolella. Heidätkin voisi ottaa mukaan retkisuunnitelmiin. Kaikki, joihin otin yhteyttä, olivat todella auttavaisia ja lupasivat tulla kaupunkinsa oppaaksi, mahdollisesti varata hotellinkin.

Suunnitelmasta toteutukseen: Györistä Keszthelyiin ja Tapolcaan

Ensimmäinen yöpymiskohtemme olisi Kuopion ystävyyskaupunki Győr. Sen lähel-

Tässä emme enää suunnittele! Olemme jo Györessä; oppaamme Timea kertoo kaupungista ja matkanjohtajamme Irmeli tulkkaa.

lä sattuu asumaan **Timea**, joka muutama vuosi sitten oli Tampereella tutustumassa suomalaisiin kouluihin. Kouluvierailut täällä onnistuivat hyvin ja Timea oli tuolloin mukamme myös Louhenokan retkellämme. Hänestä on tullut aito Suomen-ystävä, joka alkoi opiskella suomea, seurata Suomen tapahtumia, ja hän kävi tänä kesänä tutustumassa Pohjois-Suomeenkin.

Seuraavaksi käyntikohteiksemme suunnittelimme historiallisia ja viehättäviä Köszegeä, ja Sopronia. Koska niistä ei löytynyt tuttuja, niin **Aranka** ja **Tenho** lupautuivat oppaiksemme, ja hyviä oppaita olivatkin

– opastuksen tulokset ovat vielä kirjallisina luettavissa tästä lehdestä. Lappeenrannan ystävyyskaupungista Szombathelyistä löysin sattumalta Facebookin kautta entisen oppilaani, **Zsuzsannan**. Emme olleet olleet yhteyksissä sitten hänen valmistumisensa, mutta hän muisti minut ja lupautui ilomielin oppaaksemme. Jälleennäkemisemme olikin mieluisa: kävi ilmi, että tasan 40 vuotta sitten hän päätti opiskelunsa Szegedissä, siirtyi unkarin opettajaksi Szombathelyiin, meni naimisiin, sai kolme poikaa ja nyt on jo lapsenlapsiakin. Zsuzsanna opettaa edelleen, hän opiskeli myöhemmin vielä italiaa ja toimii nykyisin ammattikoulun italian opettajana.

Haaveeni yöpyä nuoruuteni Sárvárissa ei onnistunut: siitä on tullut liian kallis kylpyläkaupunki, joten seuraavaksi yövyimme Sárvárin lähellä Bükfürdő- nimisellä paikkakunnalla. Kylpyläelämä siellä ei kuitenkaan onnistunut; tulimme liian myöhään, ilmakean ei suosinut ja taisimme olla aika väsyneitäkin.

Seuraavaa päivää vietimme Örségissä, johon Helkan ja Juhanin Bajánsenyekin kuuluu. Vietimme mukavan aamupäivän Heinäveden ystävyyskaupungissa Körmendissä käyden luterilaisessa kirkossa ja upeassa Batthyányin linnassa. Iltapäivällä tutustuimme alueen muihin nähtävyyksiin ja nautimme Lumiaisten vieraanvaraisuudesta – siitä toisaalla tässä lehdessä.

Illaksi menimme Zalaegerszegiin, joka on tuttu kaupunki niille, jotka ovat Kalevala Ystävyyspiirin kielileirillä olleet. Kaupungissa asuu **Feri**, myös entinen opiskelijani Szegedistä. Feri oli organisoinut meille mukavan viininmaistelupaikan, jossa oli myös hyvät viinit ja maisteluun sopivat maukkaat

välipalat. Ilta kului rattoisasti, ja kun seuraavana päivänä Ferin opastuksella tutustuimme kaupunkiin vielä lähemmin, jäi Varhauksen ystävyyskaupungista meille mukavat muistot.

Balatonin länsikulmassa, **Keszthelyissä** pääsimme tutustumaan upeaan **Festetics**-suvun linnaan. Zalaegerszegissä, Körmendissä ja vielä Keszthelyissäkin mukamme oli myös Anikó-ystävämme Miskolcista. Iltapäivällä matkasimme Lempeälän ystävyyskaupunkiin, Tapolcaan, josta paikallisen ystävyyspiirin puheenjohtaja **Edit** ei valitettavasti voinut olla paikalla, mutta hän oli järjestänyt hyvät sijaiset: Gabriella-ravintolahotellin omistaja tarjosi meille alkudrinkit ja jälkiruoan sekä muita lahjoja, taitelija **János Vecsei** taas esitteli meille mielenkiintoisesti ja lämmöllä kotikaupunkinsa nähtävyyksiä ja historiaa. Viidentenä matkapäivänämme kävimme **Tihanyissa** ja **Balatonfüredissä**. Näkymät Tihanyin niemeltä ovat edelleenkin yhtä upeat, mutta kuuluisa kaiku ei meille vastannut.

... ja Balatonfüredistä Iszkaszentgyörgyiin ja Székesfehérváriin

Balatonin pohjoisrannan pääkaupungissa ja Kouvolan ystävyyskaupungissa Balatonfüredissä meillä oli vapaata ohjelmaa. Itse kävelin **Tagore**-polun, join **Kossuth**-lähteen terveysvettä, kävin **Jókai**- museossa ja katsoin hyvän taidenäyttelyn.

Iltapäivällä ajoimme **Herendiin**, jossa tutustuimme tehtaan historiaan, posliininvalmistukseen ja näimme pikku-tarkkaa posliininmaalausta. Yöksi matka-

simme vielä kuningatarten kaupunkiin, **Veszprémiin**. Siellä oppaanamme oli **Valéria**-ystävänä entinen opiskelija, **Orsolya**, joka toimii nykyisin opettajana läheisessä kylässä. Katselimme seuraavana päivänä Rovaniemen ystävyyskaupunkia, Orsolya näytti meille Rovaniemi-portaatkin, joita emme kuitenkaan lähteneet kiipeilemään, sillä seuraava ohjelma jo odotti.

Tamperelaistaustainen **Ari Kupsus** asuu kesäisin upeassa linnassa **Iszka-szentgyörgyissä**. Hän kertoi meille perusteellisesti linnan tarinan, kierrätti meitä linnassa ja puistossakin. Linnasta voi lukea enemmän toisaalta tästä lehdestä. Arin kanssa pitkään lounastettuamme, ajoimme viimeiseen yöpymispaikkaamme, Székesfehérváriin, jossa meitä jo odotti Suomi-Unkari Seuran toiminnanjohtaja **Botond Vereb-Dér**. Botondin kanssa teimme hänen entisessä kotikaupungissaan kieroksen Fehérvárin hämärtyvässä keskustassa, ja sen päälle jatkoimme vielä iltaa hotellimme ravintolassa.

Matka oli vaivan arvoinen – ja lopussa kiitos seisoo

Matkamme sujui suotuisien tähtien alla sikäli, että kukaan ei sairastunut ja vaikka meitä ei toivomamme ´vanhojen akkojen kesän´ lämpö suosinutkaan, emme pahem-

“Linnanisäntä” **Ari Kupsus** ja matkanjohtajamme. Isännällä oli sana ja asiat hallussaan. – Kerrankin opas, jonka puhetta ei tarvinnut tulkata!

min palelleet tai kastuneet. Itävallan puolelle emme alustavista suunnitelmista huolimatta tällä kertaa matkanneet. Muutamia pikkutavaroita unohtui hotelleihin, mutta kaikki saatiin jäljitetyksi ja takaisinkin. Ryhmän henki oli erinomainen, turhasta ei valitettu ja aina kaikki olivat sovitusti paikalla.

Kiitos, ihana ryhmä! Erityiskiitokset myös sihteeri-Helkalle! Hän hoiti tiedotuksemme erinomaisesti. Kaikki saivat tarpeelliset tiedot hyvissä ajoin. Iloksemme

saimme nähdä Helkan ja Juhanin heidän mukavassa vapaa-ajan ympäristössään ja sitten vielä Iszkaszentgyörgyissä ja Székesfehérvárissa. Suurkiitos moninaisesta avusta kuuluu myös Arankalle ja Tenholle, jotka hoitivat tyylikkäästi sekä raha- ja bussiasioita, retkiasioiden ilmoittamisista että tulkkaustakin. Ilman heidän apuaan moni juttu olisi ollut paljon sekavampi. Matka oli tämän vuoden suurin tapahtumamme. Sen jälkeen Tampereella on ollut jo onnistunut **Sugrifest** lokakuun alussa.

Mitä tulossa vielä tänä syksynä ja ensi vuonna?

Tulossa on vielä yhteinen **tanssitupa** Suomen unkarilaisten kanssa 13.11., **leipomispäivä** 2.12., **myyjäiset** 3.12. sekä **pikkujoulu** 9.12. Tervetuloa kaikkiin näihin tilaisuuksiin!

Ensi vuonna **Tampereen** ja **Miskolcin**

ystävyyssuhde täyttää 60 vuotta! Olen muistutellut asiaa Veszprémin ystävyyskuntakokouksessa niin tamperelaisille kuin miskolcilaisillekin ja kirjoittanut myös Tampereen kaupungin päättäjille. Toivotaan, että saamme hyvät 60-vuotisjuhlat kumpaankin kaupunkiin! Myös Liszt-instituutin johtaja **Endre Szabó** Helsingistä on kertonut instituutin olevan mielellään mukana järjestelyissä. Jospa vaikka saisimme ensi vuonna pitkää aikaa **Unkari-kulttuuriviikon Tampereelle!**

Olemme suunnitelleet, että vuosittain vain yksi numero **Unkarin Uutisista** ilmestyisi painettuna. Seuraava lehtemme numero ilmestyykin todennäköisesti jo verkossa. – Tämän painetun lehden välityksellä toivotan kuitenkin vielä kaikille hyvää syksyn jatkoa, mukavaa alkavaa talvea sekä rauhallista joulunaikaa ja onnellista vuotta 2023!

Irmeli Knivilä

Őrség

– Unkarin luonto kauneimmillaan

Tampereen Suomi-Unkari Seuran retkeiläisten kolmannen päivän ohjelmaan kuului käynti **Őrségin kansallispuistossa** Unkarin länsiosassa, Vasin läänissä. Unkarissa on kymmenen kansallispuistoa. Őrségin vuonna 2002 perustettu kansallispuisto on niis-

tä uusin ja pinta-alaltaan 439 neliökilometriä. Őrségin alue ulottuu myös Slovenian ja Itävallan puolelle, mutta toimii kussakin maassa itsenäisesti omana luonnonsuojelualueenaan.

Floora, fauna ja kansatiedettä

Maisemat Örségissä ovat kauniita, on kukkuloita, suo- ja jokialueita, niittyjä ja vihreitä metsiä, metsää on 63 % Örségin kansallispuiston alueesta. Luokusten metsän- ja vesieläinten lisäksi Örségissä elää myös useita uhanalaisia eläinlajeja, kuten mustahaikara sekä eräitä perhos- ja hyönteislajeja. Uhanalaisiin kasvilajeihin kuuluu mm. harvinainen iiris. Orkideat ym. kukat tarjoavat puistossa liikkuville runsaasti ihmeteltävää puhumattakaan niittyjen ja purojen rantamaisemista kukkaloistossaan.

Yllä Örségin idylliä eli perinnetalon pieniruutuinen ikkuna, suljettavat ikkunanluukut ja kukkiva pelargonia! Vasemmalla euroopanbiisoni- eli visenttisonni, joka epäluuloisesti seurasi katselijoitaan. Oikealla kaislakattoinen perinnetalo ja osa pihapiiriä.

Aluksi kävimme tutustumassa Szalafössä olevaan eläinpuistoon, jossa pienet mustat ja valkoiset kilit tulivat meitä tervehtimään. Sitten suuremmat eläimet, biisonit, hämmästyttivät meitä koollaan; biisonihan saattaa painaa jopa 1000 kiloa. Tällä hetkellä ne ovat Euroopan suurimpia eläimiä. Örségin kansallispuiston tavoitteena on saada kanta leviämään Euroopassa; tiedä vaikka jonain päivänä biisoni tulisi lehtimetsässä vastaan vapaana niin kuin entisinä aikoina. Lisäksi

näimme alueella nykyisen unkarinhevosen sukulaisia, villihevosia, jotka olivat jo melkein kuolemassa sukupuuttoon, mutta onneksi kanta saatiin säilymään. Näitä villihevosia voimme nähdä myös Unkarin pustalla.

Oppaamme **Júlia Csáky** kertoi meille Őrségin alueesta ja historiasta. Őrség-nimi kertoo vahdinpidosta, sillä täällä Árpadien aikana unkarilaiset puolustivat maata rajojen vahtina muiden kansojen hyökkäyksiltä. Vartijat suojelivat omilla aseillaan rajaa, joten heillä oli joitakin etuoikeuksia, esim. heidät vapautettiin veroista.

Näiden vartijoiden asumuksista muodostui alue, joka on säilyttänyt oman kulttuurinsa ja jossa on eletty keskeytyksettä rajavartijoiden ajasta lähtien. Alueen talot on aikoinaan valmistettu savesta, johon on silputtu olkea ja seinät on kalkittu valkoi-

siksi. Paksu katto on valmistettu rukiin oljista, ikkunat ovat pienet ja niissä on siivuilla ikkunaluukut, ”ovet”, jotka suljetaan yöksi. Näitä taloja löytyy **Szalafőn** alueelta, kauniita ne ovatkin, kun punaiset pelargoniat vielä kukkivat ikkunoilla.

Kurpitsansiemenöljyä puristamassa

Oli mielenkiintoista päästä tutustumaan kurpitsansiemenöljyn valmistukseen. Kurpitsansiemenöljy on todellinen terveyspakkaus, se sisältää hyviä rasvahappoja ja antioksidantteja, runsaasti eri vitamiineja ja hiivenaineita. Öljy on aromaattinen, siinä on hienostunut pähkinäinen maku, ja öljy tuo esim. salaattiin lisää terveellisyyttä.

Tutustuimme Szalafőssä Batha Porta -nimiseen yritykseen, jonka edustaja antoi

Osmo vääntämässä käsin puristimen pyörää, lopputuloksena kylmäpuristettua kurpitsan “neitsytöljyä”. Voimia vaativaa työtä seuraamassa Helka ja Aranka. Ulkotilassa olevassa “puristamossa” oli ahdasta, sillä “tekniikkaan” oli samanaikaisesti tutustumassa kaksi ryhmää.

meidän tehtäväksemme itse valmistaa kurpitsansiemenistä öljyä. Kurpitsansiemenet oli edeltä käsin pesty, kuivattu ja murskattu. Ensimmäiseksi täytyi paahtaa murskatut siemenet, sitä hommaa saimme tehdä me naisetkin, mutta seuraava työ olikin miesten työtä. Massa laitettiin puristimeen, jonka vääntäminen oli raskasta, mutta tuloksena oli mitä maistavin vihreä öljy. Paikan päällä myynnissä oli öljyn lisäksi kurpitsansiemenpestoja, joka oli myös todella hyvää.

Batha Porta tekee öljyä kurpitsansiementen lisäksi pellavansiemenistä, viinirypäleistä, saksanpähkinöistä ym. Yritys järjestää myös ruokailaisuuksia, joissa voi valita lautaselleen heidän itsekasvattamiensa *mangalica*-possujen lihaa. Päällimmäiseksi kurpitsansiemenöljyn valmistamisesta jäi mieleen, miten luonnonmukaisesti ja mekaanisesti ilman sähköisiä koneita voi nyky-

aikanakin tienata elantonsa. Toivottavasti tällekin työlle löytyy tulevaisuudessa jatkajia.

Näimme vain pienen palan ...

Örségistä näimme vain kapean siivun. Jotta pääsisi perehtymään syvemmälle, olisi kulluttava pienten soiden yli pitkospuita pitkin ja kuunneltava suon ääniä. Siellä olisi pidettävä eläin- ja kasviluetteloa esillä, jotta pystyisi perehtymään pieniin Örségin ihmeisiin. Tulisi tutustua alueella oleviin vanhoihin kirkkoihin, esim. romaanistyyliisiin katolisiin kirkkoihin **Öriszentpéterissä**, jossa on 1200-luvulla rakennettu kirkko ja **Velemérissä**, jonka kirkko on 1300-luvulta. **Bajánsenyessä** on paljon myöhemmin rakennettu, mutta kaunis reformoitu kirkko.

Olisi osallistuttava leivontatilaisuuteen, jossa meille opetettaisiin, miten tehdään ohuttakin ohuempi rétes-taikinal Levy, ja kuinka hyvää valmis kirsikkarétes on juuri uunista otettuna. (Rétes on leivonnainen, joka tehdään kääretortun tapaan suuresta, tosi ohueksi venytetystä taikinasta ja täytetään hillolla.) Olisi tutustuttava Örségin savipajoihin, joiden tuotteet, kuten padat, ruukut ja muut esineet ovat toinen toistaan kauniimpia ja koristellumpia. Eikä myöskään voi olla unohtamatta Örségin lukuisia ruoka-

ravintoloita, joiden herkuista pääsee nauttimaan esimerkiksi messujen ja markkinoiden yhteydessä, mutta toki muulloinkin.

Örségiin haluamme tutustua paremmin, niinpä ajattelimme ensi vuonna lähteä retkeilemään eväiden kera kiireettömästi ja uteliaalla mielellä. Örségiin on järjestetty paljon kävelypolkuja, jotka sopivat meille hyvin, polkupyöräilijät saavat mennä ohi omia reittejään!

Helka ja Juhani Lumainen

Seitsemän kysymystä Brysselin pakotteista

Hallitus kysyy uusimmassa kansallisessa konsultaatiossa kansalaisten mielipidettä seitsemässä unkarilaisia perheitä olennaisesti koskevassa kysymyksessä. Tavoitteena on EU:n virheellisten sanktioiden korjaaminen, ja tätä varten on koottava luettelo niistä näkemyksistä, joista mahdollisimman monet unkarilaiset ovat yksimielisiä, kuten on tapahtunut 11 aiemman kansallisen konsultaationkin yhteydessä.

1. Bryssel on päättänyt öljysanktioiden käyttöönotosta, mutta vielä sodan sytymisen jälkeen oli yksimielisyys siitä, että Venäjän vastaiset pakotteet eivät ulottuisi energiaan. Tästä huolimatta Brysselissä päätettiin kesäkuussa siitä, että kielletään Venäjän tuottaman öljyn ja öljytuotteiden tuonti. Unkari sai vapautuksen tästä, sillä maa tarvitsisi useamman vuoden ajaksi monen sadan miljardin forintin investoinnit venäläisen raakaöljyn korvaamiseksi. Öljyntuonnin saarto johtaisi Unkarin tapauksessa vakaviin huolto- ja ylläpito-ongelmiin, ja merkitsisi suunnatonta taakkaa taloudelle. Tästä seuraa kansallisen konsultaation ensimmäinen kysymys: **Hyväksyttkö Brysselin öljysanktiot?**

2. Brysselin johtajat aikovat laajentaa sanktiot myös kaasuntoimituksiin. Euroopan talous riippuu merkittävässä määrin Venäjän toimittamasta kaasusta. (Unkarin osalta tämä riippuvuus on 85 %) Keskustelu mahdollisesta kaasuntuonnin

sanktioinnista on johtanut suurempiin energian hinnankorotuksiin kuin itse sodan syttyminen. Seuraukset ovat jo vakavia. Elämisen peruskustannukset [lämpö, vesi, kaasu ja sähkö; unk. *rezsi*] ovat kautta Euroopan nousseet ennätystasolle. Venäjä pelottelee sillä, että se vastaa sanktioihin pysäyttämällä kaasuntoimitukset. Tämä vaarantaa asuntojen lämmityksen ja Euroopan talouden toimintakyvyn. Tämän takia toinen kysymys on: **Oletteko samaa mieltä kaasuntoimituksia koskevista sanktioista?**

3. Bryssel on kieltänyt myös Venäjän tuottamien kiinteiden polttoaineiden (esim. kivihiihen) tuonnin. Kielto koskee myös terästä ja puutavaraa, ja tuontikielto aiotaan ulottaa muihin raaka-aineisiin. Tämä toimenpide on johtanut suuriin hinnannousuihin, mikä edelleen lisää perheille koituvaa taakkaa. Energiakriisin seurauksena Euroopassa on aiempaa suurempi kiinteiden polttoaineiden tarve, eikä Eurooppa kykene tätä tarvetta

omalla tuotannollaan tyydyttämään. Kolmas kysymys: **Oletteko samaa mieltä raaka-aineiden tuontia koskevista pakotteista?**

4. Euroopan parlamentti suunnittelee ulottavansa tuontirajoitukset myös ydinvoimaloiden polttoaineisiin. Ydinvoimaloilla on Euroopan sähkötuoannossa hyvin merkittävä asema. Merkittävä osa voimaloista käyttää venäläistä ydinpolttoainetta, jonka korvaaminen ei teknisistä syistä ole lyhyellä aikavälillä mahdollista. Siksi tuontirajoitusten ulottaminen ydinpolttoaineisiin vaarantaisi vakaan energiantuotannon ja korottaisi energian hintoja. Neljäs kysymys onkin juuri: **Oletteko samaa mieltä tuontirajoitusten ulottamisesta ydinpolttoaineisiin?**

5. Unkarissa Paksin ydinvoimala takaa halvemmat energiahinnat. Sen laajentaminen tapahtuu yhteistyössä venäläisten yritysten kanssa. Monet haluavat ulot-

Kaksi “tavoitteiltaan yhteiskunnallista mainosta”, kuten hallitus määrittelee mainoksensa lehdissä ja televisiossa. Vasemmalla kysytään “Raivostuttaako Bryssel Teitä?” ja pyydetään vastaamaan konsultaatioon. Oikealla todetaan, että “Brysselin pakotteet vievät meidät perikaan”.

taa ydinvoimaa koskevat rajoitukset myös Paksin ydinvoimalan laajentamiseen. Euroopan parlamentin ja eräiden oppositiopuolueiden käsityksen mukaan yhteistyö venäläisten yritysten kanssa tulisi keskeyttää. Paksin laajentamisen lykkääminen voi johtaa uusiin hinnankorotuksiin. Viides kansallisen konsultaation kysymys onkin: **Oletteko samaa mieltä siitä, että pakotteet ulotettaisiin Paksin laajennukseen?**

6. Pakotteet vahingoittavat myös Euroopan turismia, jonka asema pandemian jälkeisessä tilanteessa ei muutoinkaan ole helppo. Maahantuloa koskevien rajoitusten takia Venäjältä Eurooppaan tulevien turistien määrä on merkittävästi vähentynyt. Toimenpiteellä on vaikutusta erityisesti myös Unkariin, jos otamme lisäksi huomioon sen, että ulkomailta maahan saapuvien turistien määrä ei ole saavuttanut pandemiaa edeltänyttä tasoa. Kysymys on sellaisesta palvelusektorin alueesta, joka työllistä maassamme sa-

tojatuhansia ihmisiä. Siksi kuudes kysymys: **Oletteko samaa mieltä turismin rajoittamiseen liittyvistä pakotteista?**

7. Sanktioilla vaikeutetaan myös elintarvikehuoltoa. Kaasun hinnannousu lisää suuressa määrin maataloustuotannon kustannuksia, lisäksi pakotteiden vaikutus ulottuu eräiden lannoitteiden raaka-aineisiin. Elintarvikkeiden hinnannousu kehittyvissä maissa lisää nälänhädän uhkaa. Tämä johtaa tähänastistakin suurempiin muuttoaaltoihin, ja lisää Euroopan rajoja rasittavaa painetta. Konsultaation päätöskysymys onkin: **Oletteko samaa mieltä elintarvikkeiden hintojen nousun aiheuttavista pakotteista?**

* * * * *

Edellä oleva on äänestäjille tai kansalaisille toimitettu “kysymyspatteri” kokonaisuus-

nessaan otsikoineen ja johdantoinen. Pois on jätetty vain vastausvaihtoehdot ”Kyllä” tai ”Ei”. – Myös hallituksen ulkomainokset ovat ”tavoitteeltaan yhteiskunnallisia”. Joku pakotteista eri mieltä oleva on spreijan-
nutkin päälle oman vastauksensa: *Nem! – Ei!* [Ei, en ole samaa mieltä.]

Unkarissa keskustelu Ukrainan sodasta – tai ”Venäjän sotilaallisesta erityisoperaatiosta” – ei kulje samoja laturia kuin Suomessa. Venäjää ei haluta nähdä aggressorina ja Venäjän ”geopoliittiset” tavoitteet saavat ymmärrystä. Unkarin mielestä konflikti pitäisi saada päättymään, sillä se on vahingollinen Unkarille ja unkarilaisille; se lisää epävarmuutta ja vaarantaa Unkarin ja unkarilaisten perheiden talouden. Ukrainalaisten – ja unkarilaistenkin – kärsimykset loppuisivat, jos Ukrainan johto ”tunnustaisi tosiasiat”. Lisäksi Venäjän varsinainen vastustaja ei ole Ukraina vaan Yhdysvallat, joka on vetänyt EU:nkin mukanaan Euroopalle tuhoisaan konfliktiin ja pakotepolitiikkaan.

Pääministeri Orbán kertoi lokakuun alussa, että Unkari ainoana EU-maana kysyy kansalaistensa mielipiteitä pakotteista ja konsultaatio lanseerattiinkin 14. lokakuuta. Kyselyssä on kuitenkin sama ”valuviika” kuin aiemmissakin konsultaatioissa: vaikka kyselyt kertovatkin vastaajien mielipiteet, ne eivät anna luotettavaa kuvaa kansalaisten mielipiteistä. Kyselyjä ei voi siis pitää tilastollisesti luotettavina mielipidemittauksina.

Hallitus pitää konsultaatioita kuitenkin tarpeellisena ja tarkoituksenmukaisena sisäpoliittisena toimenpiteenä. Tarkoitus ei olekaan saada kuvaa kansalaisten – tai äänestäjien – käsityksistä vaan tarkoitus on kertoa, mitä mieltä hallitus on asioista ja saada äänestäjät näkemään asiat samalla tavalla kuin

hallitus.

Tässä konsultaatiossa välitetään Unkarin hallituksen kanta pakotepolitiikkaan ja osoitetaan, miten ”Brysselin pakotepolitiikka” on epäonnistunut, ja että tämä on syynä hintojen nousuun ja kiihtyvään inflaatioon [hallituksen suosima termi on sotainflaatio] sekä osoitetaan, miten unkarilaisten perheiden ja kansantalouden vakaus joutuu tuon politiikan uhriksi, ellei hallitus nouse puolustamaan maan ja kansalaisten etuja.

Konsultaatio kritisoi uusien, aiempaa laajempien ”pakotekorien” käyttöönottoa. Hallituksen mukaan Unkari on neuvotellut lähivuosiksi edullisen kaasuntoimitus sopimuksen Venäjän kanssa ja EU:n pakotepolitiikka tekee tämän tyhjäksi, ellei Unkari tältä osin saa vapautusta, kuten Unkarin vaatimuksesta on jo tapahtunut öljyn ja öljytuotteiden osalta. Unkarin hallitus vetoaa oman taloutensa ja unkarilaisten perheiden suojeluun, sillä se on esim. maakaasun osalta 85-prosenttisesti riippuvainen Venäjän kaasusta. Samasta syystä on välttämätöntä jatkaa Paksin ydinvoimalan uudistus- ja laajennushanketta yhteistyössä venäläisten yritysten kanssa.

Tähän konsultaatioon ei ole mahtunut sivulausettakaan siitä, mikä on johtanut Euroopan Unionin pakotepolitiikan luomiseen ja laajentamiseen. (Käännös ja kommentti tehty 24.10.2022)

Tenho Takalo

Matkalla nähtyä ja koettua

Matkanjohtajamme Irmeli kertoi pariinkin otteeseen matkan aikana, että hän toivoisi ryhmän jäsenten kirjoittavan lyhyesti tai pitemmästikin matkakokemuksistaan: Mikä oli vaikuttavin kokemukseni tai mitä jäin pohtimaan? Nämä – *highlights and reflections* – voitaisiin julkaista lehdessämme tai verkkosivuillamme. Seuraavassa muutamia puheenjohtajalle saapuneita tuokiokuvia ja välähdyksiä matkaltamme.

* * * * *

Vierailu Lumiaisten luona 23.9.2022

Matkamme kolmantena päivänä vierailimme Bajánsenyen kylässä sihteerimme **Helka Lumiaisen** ja hänen miehensä **Juhanin** luona.

Vierailumme alkoi paikallisessa **Be-rek Halász kert** -ravintolassa yhteisesti nautitulla unkarilaisella kalakeitolla. Vieraina oli myös Bajánsenyen pormestari Gyula Györke. Nauttimamme keitto oli todella hyvää. Ruokailun jälkeen kuljimme joko jalkaisin tai autolla noin 350 metriä kaunista

kylätietä Lumiaisten talolle. Talo on entinen kyläkauppa, jonka Lumiaiset ovat ostaneet noin 10 vuotta sitten. Talon he ovat peruskorjanneet niin, että ilme on säilynyt. Kadun puolella kaupan ovet ovat paikallaan, vaikka eivät ole enää käytössä. Helka on vuosien varrella kertonut lehdessämme korjausurakasta, ja oli mielenkiintoista nähdä, millainen paikka todella oli. Talo on unkarilaiseen tapaan tien reunassa ja pihan ympäri on aita ja portti. Varsinainen puutarha on talon takana. Portinpielessä liehui Suomen lippu pienoiskoossa ja isäntä odotti portilla vieraita. Naapurien koirat pitivät kyllä haukunnallaan huolen, että vieraiden tulo huomataan.

Pihaa reunustivat viiniköynnökset ja seinän vierustalla kukki vielä jokunen ruusu. Valokuvasin yhden ison kirkkaan keltaisen ruusun, kun se loisti niin kutsuvasti.

Pihapiirissä oli nurmikkoa, puita ja viiniköynnöksiä tuettuna korkealle, ja jokunen köynnös oli kietoutunut vanhan sypressimäisen puun oksille. Köynnökset olivat täynnä tummia makeita rypäleitä. Ohi mennessä niitä oli mukava poimia suuhun. Uusimpana saavutuksena pihapiiriin oli ilmestynyt saunarakennus, jonka pohjana oli vanha pienehkö varasto, jossa oli myös aikoinaan ollut sikala ja kanala. Siellä oli todella suomalainen sauna, pukuhuone, pesuhuone ja wc sekä myös liiteri. Saunan löylyjä

Kuvasikohan Raija Helkan ja Juhaniin pihalla “kesän viimeisen ruusun”?

Ryhmämme ihasteli monta muutakin asiaa sen tuokion aikana, jonka vietimme Lumiaisten luona. Vanhan asuintalon ja ulkorakennuksen peruskorjaus on toteutettu asiantuntemuksella ja konstailematta. Oli helppo ymmärtää, että kyläläiset arvostavat kylään muuttaneita, “pröystäilemätöntä” elämää viettäviä suomalaisia.

emme kuitenkaan voineet kokeilla, koska matka jatkui Örségin kansallispuistoon. Sää oli todella syksyisen kaunis, ja kokoonnuimme pihalle nauttimaan tervetuliaismaljaksi Helkan valmistamaa viinirypälemehua. Se oli upean punaista ja hyvänmakuista. Kiitos, Helka, makuelämyksestä!

Talon sisällä oli kauniisti rakennettuna ja kunnostettuna kaksi huonetta sekä keittiö ja kylpyhuone. Helka ja Juhani olivat kattaneet pitkät kahvipöydät, niin että kaikki mahduimme istumaan ja nauttimaan kauniin kodikkaasta ympäristöstä ja maukkaista herkuista.

Meitä oli 20 henkilöä. Helkan apuna oli Körmendin ystävä **Éva Mándli**, joka lahjoitti meille kaikille muistoksi tekemänsä punavalkoiset paperiset punotut sydämet (mukava askarteluidea käytettäväksi koto-

na), Helka ja Juhani muistivat paikkakunnan kuvakortilla ja pormestarin antamalla pienellä muistolahjalla. Helka oli leiponut ihanaa unkarilaista *dobos*-torttua ja ”suklaapullaa”, sekä lisäksi oli tarjolla Éva Mándlin leipomia kookosleivoksia. Kahvi ja tee oli hyvää ja pihan omista rypäleistä tehty pälänkaryyppykin maistui. Nautimme tarjoilusta ja mukavasta seurasta. Ennen matkan jatkumista katselimme vielä pihapiiriä ja herkuttelimme ihanilla viinirypäleillä. Kaikki yhdessä lähdimme Örségin kansallispuistoon katsomaan mm. pieniä kilejä, villihevosia ja biisoneita.

Kiitos, Helka ja Juhani, kokonaisvaltaisesta elämyksestä!

Raija ja Mauri Kanerva

Muistelo syysmatkalta

Oli sunnuntai ja viides matkapäivä. Aamulla klo 9.00 bussimme oli valmiina lähtöön kohti Balatonia. Taivas oli pilvessä, mutta ei satanut. Pian olikin jo näkyvissä Balaton ja sen takana kohoavat ”vuoret”.

Ensimmäinen kohteemme oli Tihany ja sen kaunis luostarikirkko. Emme voineet kuitenkaan mennä sisälle kirkkoon, sillä siellä oli juuri alkamassa messu. Kello oli 10.00.

Ryhmämme lähti kulkemaan kohti näköalapaikkaa, mutta jostain syystä askeleeni hidastuivat ja jäin viimeiseksi. Oli pyhäpäivä. Miksi en menisi viimeisten kirkkoviehaiden joukossa sisälle minäkin? Messu oli juuri alkanut ja huomasin, että kirkko oli täynnä, niin että jotkut joutuivat seisomaankin. Siinä sitten seisoin minäkin ja yritin kuunnella mitä alttarilla oleva pappi puhui. En saanut oikein mitään selvää. Sitten huomasin, että seinälle ilmestyi jonkin laulun sanat ja ihmeekseni pystyin laulamaan toisten mukana. Se tuntui hyvältä. Kovien pinnistelyjen jälkeen pääsin jyvälle saarnasta ja ymmärsin, mistä pappi puhui. Olin kuin osa kirkkoväkeä.

Katsoin kelloa ja huomasin, että oli lähettävä, sillä matka jatkuisi kohta. Ulkona ryhmämme odotteli jo bussia ja seuraava kohteemme olikin Balatonfüred.

Heli Alaja

Veszprém

Veszprémin alun alkaen slaavilaisperäisen nimen käännös suomeksi voisi olla ”itsepäinen” tai ”se, joka ei halua perääntyä”.

Tutustuimme kaupunkiin, jonka rakentaminen oli aloitettu frankkien toimesta jo 800-luvulla kauppateiden solmukohtaan Balatonin pohjoispuolelle. Korkealla kukkulalla seisova linnoitus oli turvallinen paikka Itämeren ja Välimeren välisellä kauppareitillä. Kristinuskon tultua Unkariin siellä toimi vuodesta 1009 piispanistuin, jonka haltija kruunasi vuosisatojen ajan Unkarin kuningattaret ja siitä kaupunki sai lempinimensä ”Kuningattarien kaupunki”.

Veszprémissä toimi yksi Unkarin ensimmäisistä yliopistoista aina vuonna 1276 sattuneeseen tulipaloon saakka. Vuonna 1685 kaupungin tuhonnet turkkilaiset joutuivat antamaan periksi, koska he eivät saaneet vallattua piirittämäänsä – vuosisatojen kuluessa moneen kertaan vahvistettua – linnoitusta. Kaupungin omistamisesta oli kiistelty jo vuodesta 1552 lähtien yhteensä kymmenen eri sotajoukon kesken.

Nyt linnoitus on restauroitu vanhaa kunniottaen, ja se on osaltaan vaikuttanut Veszprémin valintaan vuoden 2023 Euroopan kulttuuripääkaupungiksi. Vierailimme aikana linnaa ympäröivää puistoa kohennettiin runsaasti. Suomalaisen ystävyyskaupungin, Rovaniemen, mukaan nimetyt kuntoportaat tulevat osoitteeseen ”Rovaniemen portaat” [Rovaniemi lépcső].

Aino ja Rauno Erenius

Pari kuvaa Bajánsenyestä ja Veszprémistä

Yllä vas. Anne-Marie ja Juhani maistelevat Helkan viinirypälemehua. Vastapuristettu rypälemehu, joka ei ole vielä alkanut käydä, on nimeltään must. Yllä oik. kurpitsansiemeniä paahtamassa on Körmendin oppaamme ja Lumiaisten hyvä ystävä **Éva Mándli**.

Alhaalla oik. Olemme Veszprémissä ja Osmo lienee juuri kertonut jonkin mojavon sutkauksen **Orsolya**-oppaalemme, joka näyttää heläyttäneen hyvät naurut!

Matkanjohtajallamme Imrellillä on hämmäntävän laaja omista entisistä opiskelijoista, työtovereista ja tutuista koostuva suhdeverkosto, josta hän kaivoi esille (paria kaupunkia lukuunottamatta) paikalliset oppaamme.

Iszkaszentgyörgyin linna

Vierailimme retkellämme **26.9. Amadé-, Bajzáth- ja Pappenheim** -sukujen linnassa **Iszkaszentgyörgyissä**. Linna sijaitsee noin 84 km:n päässä Budapestista Székesfehérvárin alueella. Linnan pohjakerros on rakennettu 1700-luvun alussa kreivi Amadén toimesta. Linnaa ovat eri suvut laajentaneet, toinen kerros on rakennettu 1750-luvulla. Linnan sivussa on pikkulinna, joka on rakennettu 1903–1904 lasten käyttöön. Lapsilla ei ollut lupa tulla itsekseen päälinnaan, vaan he tulivat tervehtimään vanhempiaan, joko lastenhoitajan tai kotiopettajan kanssa.

2. maailmansodan aikana Suomen suur-
lähetystö evakuoitiin Budapestista vuoden 1944 alkupuolella pikkulinnaan. Lisäksi lähetyksen henkilökunnalla oli päälinnasta yksi huone, jossa oli kassakaappi. Evakuointi päättyi 14.10.1944, jolloin Suomen suur-
lähetyksen oli poistuttava Unkarista. Linnan ulkoseinään on kiinnitetty Suomen ulkoministeriön ja Unkarin suurlähetyksen allekirjoittama kiitoslaatta. Laatta on vuodelta 2012.

Nykyisin tässä osassa linnaa sijaitsee 8-luokkainen peruskoulu. Linnaa on hallinnut 1700-luvulla Amadén suku. Suvun jäsen **László Amadé** oli kuuluisa runoilija, joka kirjoitti viidellä eri kielellä ja hänen runojaan luettiin Euroopan hoveissa. Linna siirtyi Bajzáth-suvulle perinnön kautta. Linnan maisemapuutarhan on todennäköisesti aloittanut **György Bajzáth**, joka matkusteli 1800-luvun alussa Englannissa.

György Bajzáthin tytär **Valéria**, joka oli naimisissa **Alexander Pappenheimin** kanssa, peri kartanon isältään v.1870. Pappenheimin suvun aikana linnassa tehtiin pal-

jon lisää rakennustöitä ja puutarhaa laajennettiin geometrisellä osalla.

Pappenheimin perhe joutui jättämään linnan joulukuussa 1944. Pappenheimin suvun jäsen **Sybil Mola** (os. Manteuffel), s. 1926, oli 18-vuotias, kun hän joutui jättämään kotilinnan. Nykyisin hän asuu Italiassa Milanon lähellä. Kului 67 vuotta ennen kuin hän seuraavan kerran pääsi käymään uudestaan omassa huoneessaan linnassa. Sen jälkeen hän on käynyt useasti, myös tänä vuonna 95-vuotiaana.

Linna sosialisoitiin keväällä 1945 ja “tyhjennettiin” kyläläisten toimesta. Sodan jälkeen arvokas rakennus toimi sopimattomissa tehtävissä mm. kaivosyhtiön työtekijöiden asuntolana, jolloin salien seinä rikottiin ja uusia rakennettiin. 1986 linnassa aloitettiin entisöintityöt ja keskimäinen, Bajzáthin siipi remontoitiin. Kunnan koulu jäi rakennuksen läntiseen siipeen, jossa se oli ollut jo pitkän ajan. Linna on valtion omistuksessa ja se on tärkeä suojelukohde. Sitä ei saa myydä, se on osa Unkarin kansallisperintöä.

Vuonna 2007 käynnistyi yhteistyö Suomen suurlähetyksen ja Iszkaszentgyörgyin kunnan kanssa. Yhteistyön seurauksena nykyisin linnaa isännöi suomalainen **Ari Kupsus**, joka on vuokrannut linnan Unkarin valtiolta. Ari Kupsus on jatkanut entisöintiä ja sisustanut linnan uusbarokkityylin mukaisesti upein kalustein ja materiaalein. Ari Kupsuksen toimesta linnassa järjestetään mm. korkeatasoisia musiikkitapahtumia.

Tasavallan presidentti Sauli Niinistö on vierailut linnassa Ari Kupsuksen aikana.

Anne-Marie Mäkinen

Tapolca

Retken neljäntenä päivänä matkattiin **Keszthelyin** kaupungin ja **Szigligetin** kylän kautta **Tapolcan** kaupunkiin. Se sijaitsee runsaan 10 kilometrin etäisyydellä Balatonista ja on Lempäälän ystävyyskaupunki. Näiden kahden välillä on erittäin aktiivista kanssakäymistä, eikä siis ihme, että saapuessamme hotelli Gabriellaan sen läheisestä ulkopöydästä vilkuttivat tulijoille lempääläläiset **Maritta ja Jokke Huurne**, joilla on kesäpaikka läheisessä **Badacsonylábdihelyissä**.

Airalle ja minulle Tapolca on tuttu jo yli 20 vuoden takaa, joten pikaisen majoittumisen jälkeen riensimme Huurneiden kanssa lasilliselle meille tuttuun tapaamispaikkaan ”kuohuviinibaariin”. Tuttu tarjoilija

kysyi heti sinne saavuttuamme: ”Puolikui-vaako?”

Kuohareiden jälkeen riennettiin kaupungin tutustumiskierrokselle ansiokkaan **János Vecseyn** opastuksella. Taiteilijana ja viininviljelijänä tunnetulla ”Jantsilla” oli mahtavat tiedot niin kaupungin historiasta ja rakennuksista kuin Tapolcan ja Lempäälän välisestä ystävyyskaupunkitoiminnastakin.

Hotellimme omistaja ja johtaja on itsekkin lämmin Lempäälän-ystävä ja saimme maittavan illallisen lisäksi nauttia myös talon tarjoamasta kuohuviinistä, omistajan isän viinitarhan viinistä sekä vielä **Tapolcan Suomen-ystävien** [Finn Baráti Kör] tarjoamasta jälkiruoosta. Mieli teki aamulla jäädä kaupunkiin, mutta matka jatkui...

Aira ja Osmo

Olemme **Tapolcassa**, Myllylammen rannassa. Oppaaksemme lupautunut **János Vecsey**, taidemaalari ja paikallishistorian asiantuntija, opasti meitä. Lähes kaksituntisen kävelimme hämärtyvässä illassa hänen jäljessään – ja Irmeli tulkkasi. Idyllinen pikkukaupunki, Tapolca, Lempäälän ystävyyskunta, oli muutamille tuttu jo entuudestaan. Tasokas hotellimme oli kaupungin keskustassa em. lannen rannassa.

Kőszeg – Unkarin korulipas

Toisena matkapäivänämme jatkoimme Sopronin jälkeen aivan Itävallan rajan tuntumassa kohti etelää ja saavuimme Alppien jatkeena itään kurottavien kukkulajonojen laaksossa olevaan **Kőszegiin**. Sitä pidetään historiallisen keskustansa ansiosta eräänä Unkarin parhaiten säilyneenä pikkukaupunkina, ”Unkarin korulippaana”, kuten on totuttu sanomaan. Olin käynyt Kőszegissä aikaisemmin teini-ikäisenä noin 50 vuotta sitten, ja oli aika uusia tuo tuttavuus!

Lähes 12000 asukkaan Kőszeg on osin rajan ja turismin ansiosta hitaasti kasvava pikkukaupunki. Aikataulumme takia saatoimme tustua vain kaupungin historialliseen keskustaan, jonka – Sopronin tapaan – vanhaa kaupunginmuuria ja vallihautaa noudatteleva kehä- tai ympyräkatu [Várkör] erottaa muusta kaupungista.

Keskustori ja Pyhän Imren kirkko

Kun lähdimme lyhyelle kierroksellemme kehäkatua pitkin, huomiotamme kiinnittivät ensimmäiseksi hyvinhoidettujen 1800-luvun lopun rakennusten ohella talojen porteilla olevat korit. Koreissa tai vasuissa oli kukkakimppuja ja virkattuja tai kudottuja pehmoeläjiä. Hinta oli merkitty pienelle paperilapulle ja korissa olevaan pikku kulhoon saattoi jättää ostamansa tuotteen hinnan. Kukin maksoi siis omantuntonsa mukaan!

Ensimmäiseksi piipahdimme aukioksi laajenevan kadun länsipäässä olevaan, vielä rakennustelineiden peittämään Kőszegin kataliseen **Jeesuksen sydän** -kirkkoon [Jézus szíve templom]. Uusgotiikkaa edustava kirkko valmistui 1890-luvulla kasvavan kaupungin roomalaiskatolisten asukkaiden käyttöön, kun vanha **Pyhän Imren** [St. Emeric] kirkko ”vanhankaupungin” torilla oli käynyt pieneksi. Uusi kirkko, jonka suunnittelija oli wieniläinen arkkitehti **Ludwig Schőne**, oli ”keskellä kylää” ja kirkon itäpuolinen torikin sai **Keskustorin** [Fő tér] nimen. Ihastelimme kirkon interiööriä, joka värikkyydessään heijasteli 1800-luvun lopun tyyliä.

Keskustorilta suurin osa ryhmästämme ohjautui vasemmalle johtavalla idyllisellä pikkukadulle tai kujalle, joka oli täynnä turisteille suunnattuja pikkuputiikkeja. Kadun päässä on **Sankarien torni** tai **Sankarien portti** [Hősök tornya tai Hősök kapuja]. Alun alkaen tällä paikalla oli **Eteläinen kaupunginportti** [Déli városkapu] tai **Ala-torni**, [Alsó torony]. Tämä oli aikoinaan tärkein portti muurin ympäröimään kaupunkiin.

Samalle paikalle rakennettiin vuonna 1932 nykyinen torni 400 vuotta aiemman turkkilaisten piirityksen ja kaupungin urhoollisen puolustautumisen muistomerkiksi. Torni sai nimensä siitä, että sen muurissa on nähtävänä turkkilaisten piirityksen muistoksi ja ensimmäisessä maailmanso-

dassa kaatuneiden sankareiden kunniaksi laaditut muistotaulut. Tornista on tullut epävirallinen kaupungin tunnuskuva.

Jurisicsin tori ja linna

Portin läpi kuljettuamme olimmekin ”vanhankaupungin” historiallisella **Jurisicsin torilla**. Nimensä tori on saanut paikallisen turkkilaisotien sankarin Miklós Jurisicsin mukaan.

Ihastelimme toria reunustavia rakennuksia. Torin varrella on mm. jesuiittojen luostarin apteekista tehty apteekkimuseo. Museon vierellä on myöhäisrenessanssia edustava talo, jonka seinien koristelussa on käytetty *sgraffito*-tekniikkaa. Torin vastakkaisella puolella on kaupungintalo [Városháza],

joka ehkä ainoana Unkarissa on 1300-luvulta lähtien toiminut yhtäjaksoisesti kaupungin hallinnon työssijana! Rakennuksen ulkoasu on saanut omat lisänsä niin gotiikasta, renessanssista kuin barokistakin.

Torin kaakkoiskulmassa on 1774 barokkityyliin rakennettu, mutta tänään hiveneränsistynyt talo, jonka erikoisuutena ovat kahdelle sivulle rakennetut pylväskäytävät. Näistä arkadeista talo on saanut nimesäkin: **Jalallinen talo** [Lábás ház]. Talo on rakennettu alun alkaen juhlataloksi [bálház] tanssiaisia ja konsertteja varten.

Torin keskellä on vieressä kaksi kirkkoa. Ilmeisesti kaupungin vanhimman rakennuksen, **Pyhän Jaakobin kirkon** historia ulottuu 1200-luvun lopulle, mutta vuodesta 1551 lähtien se oli 120 vuotta kaupun-

Vasemmalla “Euroopan vanhin yhä alkuperäisessä tehtävässään toimiva kaupungintalo”, jota osa ryhmästämme ihastelee.

Oikealla 120-vuotiaan Keskustorin itäosassa oleva suihkulähde ja torinvarren rakennuksia. Jeesuksen sydän-kirkko jää oikealle kuvan ulkopuolelle.

gin protestanttien kirkko. Vastauskonpuhdistuksen jälkeen se on ollut vuorotellen eri munkkikuntien hallussa, viimeksi 1815–1948 benediktiiniläisten kirkkona. Toinen, **Pyhän Imren kirkko** palveli kaupungin roomalaiskatolista seurakuntaa 1600-luvulta lähtien kunnes uusi kirkko valmistui eli vuoteen 1894. Tällä hetkellä restauroitu kirkko toimii kaupungin kroatialaisen vähemmistön kirkkona.

Ryhmämme jatkoi torin luoteiskulmasta **Juristicsin linnaan**. Linnan nimi on vuodelta 1322, sitä ennen sitä kutsuttiin **Eszterházyien linnaksi**, sillä se oli 230 vuotta Eszterházy-suvun hallussa. Linnan historian tärkein vuosi on 1532. Tuon vuoden elokuussa turkkilaiset yrittivät valloittaa kaupungin. Linnanpäällikkö Miklós Juristics puolusti kaupunkia 25 päivää piirittäjiä vastaan. Puolustajia – kourallinen sotilaita, kaupungin porvarit ja ympäristön maanviljelijät – oli tuhatkunta, piirittäjiä 60000. Turk-

kilaisten tavoitteena oli Wienin valloitus ja Közsegin tehtävänä oli pidätellä turkkilaisia, jotta Wien saisi aikaa varustautua piiritykseen. Itävaltalaiset eivät tulleet Közsegin puolustajien avuksi. Lopulta turkkilaiset luopuivat piirityksestä elintarvikepulan ja tappioiden takia. Aamupäivän tunteina, 30. syyskuuta 1532, turkkilaiset alkoivat vetäytyä ja sen muistoksi kirkonkellot soivat täällä klo 11.

Linnan rakennuskompleksiin kuuluu esilinna [Elővár], joka oli ensimmäinen puolustumuuri hyökkäävää vihollista vastaan; vallihauta ja tiilisilta sisälinaan, jonka pääsisäänkäynnin portin päällä on Eszterházy-suvun vaakuna. Itse linnassa arkkitehtonisesti merkittäviä ovat linnanpiha; länsisiipi renessanssi-ikkunoineen; länsi- ja eteläsiiven päädyt sekä pohjakerroksen pylväskäytävät ja linnan ritarisali. Linnassa on myös paikallishistoriaan liittyvä kokoelma, mutta linnan itäsiipi on yleisöltä suljettu.

Pääsimme linnanpihan matkamuistomyymälään saakka, mutta itse linnaan emme tutustuneet, sillä Miklós Jurisicsin patsaan luona havaitsimme, että meidän oli kiirehdittävä takaisin bussimme ja jatkettava matkaa kohti Szombathelyitä.

Kävellessämme autollemme ajattelin, että korulipas – *ékszerdoboz* – oli syksyi-

sestä säästä ja aikatalun tiukkuudesta huolimatta lunastanut ne odotukset, joita olin sille muistojeni perusteella mielessäni asettanut.

Aranka Varga

Turul-lintu

Turul-linnun historiaa

Bussiretken ensimmäisellä taipaleella Takalon Tenho kertoi myyttisestä linnusta, joka on vanha unkarilainen symboli. Kyseinen lintu on nimeltään Turul ja se on sekoi-tus haukkaa ja kotkaa. Nimi viittaa turkkilaiseen haukkaa tarkoittavaan sanaan *tugrul/tugrol*. Vuodelta 896 olevan legendan mukaan lintu pudotti miekkansa paikkaan, jossa nykyisin sijaitsee Budapest.

Turul-lintu on Unkarin mytologian kiehtovin ja mystisin symboli. Se on ikivanha vertauskuva, joka kuvaa kansallista identiteettiä ja kansan yhtenäisyyttä. Tämä mystinen lintu on lähellä unkarilaisten sydämiä ja se on ollut suosittu hahmo unkarilaisessa kansanperinteessä.

Turul-linnun hahmoa käytetään monissa unkarilaisten identiteetti-järjestöjen merkeissä ja graafisissa tuotteissa.

Historian saatossa Unkarin kuningaskunnan alueella on ollut kolme suurta Turulia esittävää lintupatsasta. Kaksi on tuhoutunut toisen maailmansodan aikana, mutta ainoa jäljelle jäänyt patsas sijaitsee kukkulalla, josta on näkymä Tatabányaan. Tämä jäljelle jäänyt patsas on Keski-Euroopan suurin pronssipatsas: linnun siipienväli on 15 metriä. Unkarissa on lisäksi 195 kopiota Turul-patsaasta, tunnetuin niistä on Budan linnassa.

Oikealla olevassa kuvassa viiden fillerin vihreä merkki. – Turul-merkin suunnitteli **János Böhm** (1860 – 1944), joka oli piirustuksenopettaja, maalari ja postimerkkien suunnittelija. Böhm voitti suunnittelukilpailun, johon osallistui 56 taiteilijaa 166 ehdotuksella. Rinnakkaisen keisari Franz Josefin kuvalla varustetun korona-arvoisen merkin suunnittelija oli **Ödön Tull** (1870–1911), hänkin maalari, graafikko ja postimerkkien suunnittelija. Alan kirjallisuudessa nämä tunnetaan Turul-sarjana (*Turulos szorozat*). Tull osallistui menestyksekkäästi postimerkkien suunnittelukilpailuihin myös vuosina 1909 ja 1910.

Vasemmalla alhaalla **Gyula Donáthin** muotoilema Turul-patsas paljastettiin v. 1907 Tatabányassa. (kuvakaappaus)

”myyttinen Turul-lintu lentää yli Pyhän Tapanin kruunun”. Tätä merkkiä oli 13 erilaista arvoa välillä 1 – 60 filleriä. Isommat kruunuarvot oli varustettu jälleen Franz Jozefin kuvalla.

Vuoteen 1900 asti valuuttana oli ollut kultaforinti, joka jakautui sataan kreuzeriin (krajcár), mutta vuonna 1900 rahayksiköksi tuli kruunu (korona), joka jakautui sataan filleriin.

Vuosina 1904, 1908 ja 1913 samaa kuva-aihetta käytettiin edelleen, vain merkin vesileima vaihtui. Vasta vuonna 1916 Unkariin tulivat uusilla kuva-aiheilla varustetut postimerkit.

Pentti Hyvönen

Ajoimme Tatabányan ohi, mutta pätevä ja oivallinen kuljettajamme Tibor hiljensi ajokkia sen verran, että oikealla laidalla istuneet saivat näköhavainnon mahtavasta patsaasta.

Turul Unkarin postimerkeissä

Unkari sai ensimmäiset omat postimerkinsä vuonna 1871. Kuva-aiheena oli Itävalta-Unkarin keisari ja Unkarin kuningas kuningas **Franz Josef** (Ferenc József). Vuodesta 1874 lähtien merkkien kuva-aiheena oli kirjekuori, jossa oli maksuarvo.

Vuonna 1900 ilmestyi sitten uusi postimerkkisarja, jonka kuva-aiheena oli postimerkkiluettelon kuvauksen mukaan:

Neljännän matkapäivämme pääkohde oli Balatonin länsikulman **Keszthely**. Useimmille kuitenkin jäi mieleen upea **Festetics**-

suvun linna ja linnanmuseo. Kuvassa linnan pääportti torneineen, siipirakennukset eivät mahtuneet kuvaan.

Savaria ja Szombathely

Kuka onkaan maailmankirjallisuuden tunnetuin szombathelyiläinen? – Vastaus on tämän jutun lopussa.

Toisen retkipäivämme viimeinen kohde oli Kőszegisistä etelään, vain 20 kilometrin päässä oleva **Szombathelyin** kaupunki, johon saavuimme kuljettajamme **Tibor Panyikin** ohjaamalla ”mersulla” syksyisen

harmaassa säässä, joka kuitenkin kohti iltaa kirkastui. Szombathelyissä on 78000 asukasta ja se on tänään maan läntisimmän läänin, Vas-läänin, pääkaupunki ja useiden valtionhallinnon organisaatioiden läänikohtainen keskus. Samalla se on **Győrin** ja **Pécsin** ohella ”tonavantakaisen” Unkarin [Dunántúl tai Transdanubia] kolmas keskus.

Tämän aseman kaupunki sai jo 1800-luvun loppupuolella, kun kaupungista tuli yksi laajenevan rautatieliikenteen läntinen solmu-kohta ja parempien liikenneyhteyksien myötä kasvava teollisuuskeskus.

Szombathelyissä kohtaamispaikaksi oppaan kanssa oli sovittu **Berzsényin** aukio kaupungin vanhassa monumentaalikeskustassa. En tiedä, millaisin aatoksin matkajohtajamme Irmeli tutkaili aukion laidalla olevia ihmisiä, sillä edellisen kerran hän oli nähnyt oppaamme ”livenä” 1982. Ainoa, joka näytti odottelevan jotakin, oli keskiikäinen nainen kirkon vierellä. Hän oli kuin olikin Irmelin oppilas, **Zsuzsanna**, 1980-luvun alusta. Zsuzsanna vei meidät oitis myöhäiselle lounaalle – myöhemmin se osoitautui myös päivän ainoaksi lämpimäksi ateriaksi – ja jo Gól-ravintolan valinta osoitti, että olimme saaneet hyvän oppaan.

Ensimmäinen kohteemme: johdatus antiikin Savariaan

Lounaan jälkeen alkoivat ”turistin työt”. Zsuzsanna johdatti meidät takaisin runoilija **Berzsényin** (1776–1836) nimeä kantavalle aukiolle ja siellä piispa **János Szilyin** (1735–1799) patsaan juurelle. Hän aloitti kertomalla, että Szombathely oli keskeinen etappi Itämereltä Roomaan johtavalla kaupatiellä. Sitä kautta kulkivat etelään pohjoisen turkikset ja erityisesti meripihka (borostyán). Szombathelyitä voidaan myös pitää Unkarin vanhimpana kaupunkina, sillä Rooman keisari **Claudius** antoi silloiselle Savariaksi kutsutulle asutuskeskukselle kolonian [*Colonia Claudia Savariensium*],

siis kaupungin arvon ensimmäisenä Pannonian provinssissa. Szombathely oli tuolloin legioonalaisten kaupunki, jonne muutti mm. Egyptistä ”täysinpalvelleita” legioonalaisia, jotka toivat mukanaan **Isis**-jumalattaren palvonnan.

Roomalainen **Savaria** kärsi kansainvaellusten vuosisatoina ja tuhoutui lopullisesti v. 456 maanjäristyksessä. Kaupungin saksankielinen nimi ”Steinamanger” viittaa-kin kivi-sanaan (Stein), mikä oletettavasti kytkeytyy maanjäristyksessä ja kansainvaellusten myrskyissä pahoin tuhoutuneeseen Savariaan. Nykyinen Szombathely sai nimensä vasta keskiajalla lauantaicin (szombat) pidetyistä markkinoistaan.

Seuraavaksi oppaamme esitteli torin ympäristöineen. Piispa János Szilyin patsast ei ollut turhaan torin keskellä. Keisarinna Maria Teresia teki kaupungista alueen hallintokeskuksen siirtämällä piispanistuinten v. 1777 Szombathelyihin ja nimittämällä piispaksi energisen János Szilyin. Szily kutsui Wienistä arkkitehti **Menyhért Hefelen**, joka rakennutti – osin rappeutuneen keskiaikaisen linnan raunioista – piispanpalatsin ja pappisseminaarin sekä käynnisti tuomiokirkon [*Sarlós Boldogasszony-székesegyház*] rakentamisen. Torin eteläreunassa on lisäksi samaan aikaan rakennettu Vas-läänin hallintorakennus [*megyeháza*], joka 1800-luvun korjausten seurauksena sai nykyisen eklektisen ulkoasunsa. Näin aukio sai nykyisen barokki-ilmeensä.

Torilta oppaamme johdatti meidät tuomiokirkon ja **János Brenner**-lukion asuntolan – eli 1700-luvun lopulla perustetun katolisen pappisseminaarin – rakennuksen välistä kujaa antiikin Szombathelyihin,

Savariaan, eli nykyiseen **Rauniopuutarhaan** [Romkert]. **István Járdányi Paulovics** aloitti alueella arkeologiset kaivaukset 1930-luvulla. Paikalla oli ollut keskiajalla linna tai linnoitus, 1700-luvun lopulla alueelle tai sen reunalle oli rakennettu koulu sekä em. pappisseminaari ja tuomiokirkko. Kaikkeen tähän rakentamiseen oli käytetty – ajan tavan mukaan – myös antiikin Savarian kiviainesta.

Nyt alueella oli nähtävissä lukuisten rakennusten perustukset. Punainen viiva kivi- tai tiilimuurissa osoitti, missä oli alkuperäisen seinän tai muurin yläreuna ja missä alkoi arkeologista löytöä suojeleva yhtenäinen muurinosa. Alueella olivat antiikin Savarian keskeiset rakennukset: monumentaalisen suuri käskynhaltijan palatsi, Merkuriuksen temppleri, 8-kulmainen kylpylä sekä tullirakennus. Basalttikivellä päällystetyn kadun varrella olivat savenvalajien työpajat ja käsityöläisten myymälät. – Vielä 1800-luvulla oli yleistä rakentaa vanhojen rakennusten raunioille uusi, samalla hyödynnettiin raunioita rakennusmateriaalina. Szombathelyissä törmätäänkin tämän tästä uusien rakennusten perustuksia kaivettaessa keskiajan tai antiikin rakennusten jäänteisiin.

Toinen kohteemme: moderni Szombathely – sekin Savarian raunioilla

Palasimme takaisin nykyaikaan ja Berzsényn aukiolle, mutta vain vieraillaksemme viereisessä 1808 valmistuneessa roomalais-

katolisessa tuomiokirkossa, jonka rakentamisen piispa Szily oli käynnistänyt. – Unkarin kansallissosialistinen Nuoliristipuolue oli noussut Saksan tuella valtaan syksyllä 1944, mutta jo keväällä 1945 sen organisoima hallintokoneisto vetäytyi etenevän puna-armeijan edellä kohti länttä. Szombathely oli heidän hallintonsa viimeisiä tukikohtia. Liittoutuneet olivat selvillä tästä ja 4. maaliskuuta 1945 britit pommittivat kaupunkia. Useita satoja siviilejä kuoli ja myös kirkko sai osumia. Kattorakenteet, kirkon päädyn yläosa, kuori ja osa seinistä sekä urut, lukuisat freskot ja maalaukset tuhoutuivat. Kirkkorakennus saatiin korjattua jo 1947, mutta vasta 1980-luvulla voitiin todeta, että kaikki seinäpinnat ja säilyneet maalaukset oli saatu entisöityä ja kirkkosali oli alkuperäisessä asussaan.

Oppaamme johdatti meidät historialliselta aukiolta Széchenyi-katua moderniin Szombathelyihin ja sen Keskustorille tai -aukiolle, jossa paraikaa oli meneillään autotonta liikennettä edistävä tapahtuma. – Emme kuitenkaan jääneet torille vaan jatkoimme Keskustorin eteläkärjestä **Bejcsik** katua kohti valkoista 6-kerroksista rakennusta; se oli 1982 valmistunut uusi kaupungintalo [*polgármesteri hivatal*], ja hyvä esimerkki aikakautensa arkkitehtuurista. Lähes välittömästi kaupungintalon takana on pieni aukio, joka vastikään on nimetty entisen presidentin, **Árpád Göncsin** mukaan. Aukiolla on v. 1980 paljastettu **Károly Majthényin Juhlakulkue**-patsas ja sen takana sisäänkäynti **ISEUM-museoon**, ”Isiksen museo”.

Täällä törmättiin 50-luvulla rakennustöitä aloitettaessa jälleen antiikin Savariaan, kun rakennusmiehet löysivät nämä rauniot;

paikalla oli ollut alun alkaen egytiläisen Isis-jumalattaren tempeli, sillä Isisin palvonta oli Rooman valtakunnassa laajaa ennen kristinuskon leviämistä. Kuuden vuoden arkeologisten kaivausten jälkeen, v.1963 avattiin tempelialue ISEUM-nimellä eli arkeologinen tutkimusalue säilytettiin kaupungin modernissa keskustassa. Vuodesta 2011 tempelialue uudisrakennuksineen on toiminut nykyaikaisena museona, mutta myös arkeologiset tutkimukset jatkuvat edelleen *ISEUM Savariense Régészeti Műhely és Tárház* -instituution toimesta. Tempelien edustalla järjestetään ooppera- ja teatteriesityksiä, museon uudisrakennuksissa kaivausten esittelyn ohella vaihtuvia näyttelyitä, työpajoja ja konferensseja.

Oppaamme kertoi, että seuraavassa korttelissa kadun vastakkaisella puolella oli **Béla Bartok -musiikkikoulu** ja **Savaria-sinfoniaorkesterin** harjoitustilat, joiden välittömässä yhteydessä on kaupungin entinen synagoga, jossa nykyisin on Bartokin nimeä kantava konserttisali. – Kaupungissa oli 2. maailmansodan loppuvaiheessa getto, johon oli koottu noin 3000 Szombathelyin ja 1300 Vas-läänin juutalaista, aikuisia ja lapsia. Heidän kuljetuksensa Auschwitzin tuhoamisleirille alkoivat, tosin lyhyin keskeytyksin, 3. heinäkuuta 1944.

Kun palasimme kohti Keskustoria, opas pysäytti meidät Bejcsi-kadun ensimmäisen talon seinustalle. Seinässä oli muistomerkki: yksinertainen, kuin raakalaudasta tehty ovi, joka oli suljettu munalukolla, ja oveen isketystä naulasta roikkui talvitakki. Se oli **Gábor Veresin** teos *Geton portti* -teos tai ”*Holokaustin muistomerkki*” vuodelta 2014. Geton portti oli ollut muistomerkin paikalla, talo tosin on uusi.

Vaitonaisina ja ehkä hiukan väsyneinäkin jätimme Keskustoriin tutustumisen väliin ja jatkoimme matkaa kohti autoamme, kun Zsuzsanna-oppaamme kysyi, tiesimmekö, kuka on maailmankirjallisuuden tunnetuin Szombathelyistä kotoisin oleva henkilö. Emme osanneet arvuutella. Sen jälkeen hän kysyi, oliko irlantilainen James Joyce tuttu. Toki! – No, Joycen *Odysseus*-romaanin päähenkilö on Leopold Bloom, joka oli kotoisin Szombathelyistä. Ja tämän takia Keskustorin varrella on myös *James Joycen* patsas (Gábor Veres, 2004).

Moni varmaan ajatteli vielä bussimatalla kohti yöpymispaikkaamme, että erinomaisesta opastuksesta huolimatta moni mielenkiintoinen kohde jäi odottamaan ”seuraavaa kertaa”.

Tenho Takalo

Ajankohtaista

TANSSITUPA

Tampereen Suomi-Unkari Seura ja Suomen Unkarilaisten Yhdistys (FME) järjestävät konsertin ja tanssituvan lapsille ja aikuisille 13.11. klo 14–17 Kulttuuritalo Laikun luentosalissa. Ohjelmassa on luuttu- ja säkkipillimusiikkia (**Albertné** Jóob Emese ja **Albert** János), laulua ja leikkiä sekä tietysti leppoisaa yhteistanssia, joka ei vaadi ennakkotaitoja.

LEIVONTAPÄIVÄ

Valmistamme unkarilaisia leivonnaisia joulumyyjäisiimme perjantaina 2.12. klo 15 eteenpäin paikkana Kalevan kirkon keittiö. Leivontapäivä järjestetään yhdessä Kalevan Unkari-piirin kanssa. Ilmoittautuminen Helka Lumiaiselle 25.11. mennessä.

JOULUMYYJÄISET

Järjestämme perinteiset joulumyyjäiset lauantaina 3.12. klo 11-13 Kalevan kirkon ala-aulassa. Joulumyyjäiset järjestetään yhdessä Kalevan Unkari-piirin kanssa. Myyjäisissämme on ostettavissa mm. unkarilaisia mausteita, leivonnaisia, hilloja, makeisia, käsitöitä, ym. Lisäksi unkarilaista gulassikeittoa voi syödä paikan päällä tai ostaa kotiin vietäväksi. Kalevan Unkari-piirillä on kahvio ja he järjestävät perinteiset kakkuarpajaiset.

PIKKUJOULUJUHLA

Pikkujoulumme on perjantaina 9.12. klo 17 alkaen Kulttuuritalo Laikun luentosalissa. Tuttuun tapaan tarjolla joulupuuroa, glögiä ja pipareita. Pikkujoulujuhlamme tarjoaa joulu-tunnelmaa, iloista mieltä ja mahdollisesti myös joulupukki on tavattavissa. Toivomme jokaisen tuovan pienen lahjan (n. 5 euroa) pukinpussiin!

Tampereen Suomi-Unkari Seuran hallitus 2022

Puheenjohtaja

Irmeli Kniivilä

Hatanpään puistokuja 22 D 84
33900 Tampere
puh. 050-5818471
irmeli.kniivila@gmail.com

Varapuheenjohtaja

Simo Koho

Terrierinkuja 7
33580 Tampere
puh. 3647617, 050-5542 426
simo.koho@kolumbus.fi

Sihteeri

Helka Lumiainen

Koskenmäenkatu 91
37120 Nokia
puh. 040 7303820
helka.lumiainen@gmail.com

Taloudenhoitaja

Sinikka Syrjä

puh. 040 7731756
sini.syrja@saunalahti.fi

Muut hallituksen jäsenet

Marjut Huhtinen

puh. 040 5485116
marjut.huhtinen@gmail.com

Auli Mattsson

puh. 040 7245969
auli.mattsson@gmail.com

Anne-Marie Mäkinen

puh. 050 5402343
annemariamakinen@gmail.com

Zita Székely

puh. 050 5294495
zita.szekely@gmail.com

Tenho Takalo

puh. 040 7323728
tor.takalo@gmail.com

Viktória Tóth

puh. 046 8467788
tooth.viktooria@gmail.com

Aranka Varga

puh. +358 45 1168420
aranyka22@gmail.com

Posti Green

SEURAA WWW- JA FACEBOOK-SIVUJAMME. Seuraa verkossa ja sosiaalisessa mediassa sivuamme osoitteessa **Tampereen Suomi-Unkari Seura.** Molempien tapahtumatiedot pyritään pitämään ajan tasalla myös Unkarin Utusten ilmestymisten välillä.

TAPAAMISET JA ASIOINTI. Yhdistyksen puheenjohtaja ja sihteeri on tavattavissa puhelimitse tai sopimuksen mukaan kulttuurikeskus Laikussa. Varsinaista päivystysaikaa ei ole. Hallituksen jäsenten yhteystiedot ovat tämän lehden takakannen sisäsivulla sekä yhdistyksen internetsivuilla.

Huom! Lehtemme ilmestyy painettuna vain kerran vuodessa. Ilmestymisten välilläkin on tiedottamista ja tapahtumia, siksi haluaisimme saada kaikkien jäsentemme sähköpostiosoitteet.

Ilmoita sähköpostiosoitteesi sihteerillemme **helkalumiainen@gmail.com**. Ilmoita myös, jos sähköpostiosoitteesi muuttuu. Kiitos!